

C99 – WON7

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

15 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

INHOUD

Interpellatie van de heer Gino De Craemer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de kritiek van het interculturele platform Kif Kif op het Vlaamse inburgeringsbeleid en de mede-ondertekening ervan door een kabinetschef van een collega-minister	1
Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de controle op de toekenning van de renovatiepremie	
Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de controles op dossiers van renovatiepremies	5
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de stijging van het aantal thuislozen	11
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de subsidiëring van energiebesparende investeringen in woningen van sociale verhuurkantoren	13

Voorzitter: de heer Jan Penris

Interpellatie van de heer Gino De Craemer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de kritiek van het interculturele platform Kif Kif op het Vlaamse inburgeringsbeleid en de mede-ondertekening ervan door een kabinetschef van een collega-minister

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister-president, mijnheer de voorzitter, in de krant De Morgen kwam het onlangs tot een venijnige polemiek tussen het interculturele platform Kif Kif en de minister van Inburgering, Keulen.

Aanleiding was een opiniestuk van Dany Neudt, coördinator van Kif Kif, waarin hij het Vlaamse inburgeringsbeleid aanviel. Hij stelde dat minister Keulen – op de Vlaamse Wooncode na – weinig structurele beleidsdaden heeft gesteld. Kif Kif beschouwt het inburgeringsbeleid van minister Keulen als één van vele zwaktes en gemiste kansen. Het Vlaamse beleid zou vooral bestaan uit culturaliseren, moraliseren en marginaliseren terwijl over de sociaaleconomische aspecten van de emancipatie wordt gezwegen.

In een reactie stelde minister Keulen verontwaardigd dat er een wereld van verschil is tussen de werkelijkheid en wat Kif Kif beweert. Het beeld dat in het opiniestuk wordt geschetst, is volgens de minister vals en ongenueerd. De minister haalde prompt enkele argumenten aan om de kritiek te weerleggen. Hij benadrukte het belang van inburgering voor nieuwkomers en verwees terecht naar de reorganisatie en professionalisering van de sector. Het inburgeringsbeleid is een insluitingsbeleid, waarbij mensen worden geëmancipeerd en de kansen krijgen om in Vlaanderen hun leven uit te bouwen. Dat er op tal van vlakken wel degelijk flinke vooruitgang is geboekt, bewijzen alvast de cijfers, besloot de minister.

Twee dagen later volgde een tweede opiniestuk van Kif Kif. Volgens de ondertekenaars kon de minister de kritiek niet ten gronde weerleggen. “Minister Keulen mag dan met zijn collega’s in de regering pretenderen tal van maatregelen genomen te hebben om uitsluiting tegen te gaan, in de feiten is hiervan weinig te merken,” luidt de conclusie van Kif Kif.

Belangrijk is echter dat deze tweede aanval op het Vlaams inburgeringsbeleid werd ondertekend door

mensen van verschillende strekkingen en sectoren. Dat hier ook bepaalde oppositiepartijen bij waren, hoeft uiteraard niet te verwonderen. Maar dat een kabinetschef van een minister uit de huidige Vlaamse Regering, zijnde Guy Redig, kabinetschef van de minister van Cultuur, Bert Anciaux, ook op de lijst met ondertekenaars prijkt, doet mij meer dan de wenkbrauwen fronsen. Het is onuitgegeven dat een prominent lid van een kabinet rechtstreeks het beleid van een andere minister van dezelfde regering frontaal aanvalt. Normaliter wordt de minister één en ondeelbaar met zijn kabinet beschouwd. Feitelijk betreft het dus rechtstreekse kritiek op een collega-minister en dus ook op het beleid van de regering waarvan men zelf deel uitmaakt.

Mijnheer de minister-president, graag had ik van u een antwoord op volgende vragen. Is er dan verdeeldheid binnen de Vlaamse Regering wat betreft de visie op en de uitvoering van het Vlaams inburgeringsbeleid? Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering wat betreft de kritiek van Kif Kif op het Vlaams inburgeringsbeleid? Acht u het aanvaardbaar dat een kabinetschef van een minister van de Vlaamse Regering, een rechtstreekse aanval op het beleid van een collega-minister – en dus ook van diezelfde Vlaamse Regering – openlijk steunt? Heeft dit gevolgen?

De heer Jan Penris: Mijnheer De Craemer, dank u voor de beknoptheid waarmee u deze interpellatie hebt ingeleid. Ik moet u in dezen vandaag even mee ondersteunen want het is niet de eerste keer dat we problemen hebben met belangrijke kabinetsmedewerkers.

Een aantal weken geleden was er iemand van het kabinet van minister Keulen die het nodig vond om in het Armeense vraagstuk stellingen in te nemen die minstens betwistbaar kunnen worden genoemd. Nu is er nog een belangrijker kabinetsmedewerker die blijkbaar kritiek heeft op het vreemdelingenbeleid of het inburgeringsbeleid van onze minister.

Ik heb die kritiek ook. Maar de oplossingen die wij aanreiken, gaan in een heel andere richting dan wat Kif Kif voorstelt. Maar het is het goed recht van een oppositiepartij om kritiek te hebben op het regeringsbeleid. Het is zelfs geen slechte zaak dat een meerderheidspartij kritisch staat tegenover het gevoerde beleid. Maar de manier waarop in dit verhaal een en ander is gebeurd, doet toch ook mij de wenkbrauwen fronsen. Als oppositie moeten wij ons dus afvragen of er nog wel cohesie is binnen de regering. Zo ja, waaruit kan dat blijken?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, u moet zich geen zorgen maken. Mijnheer de voorzitter, wat het debat over de Armeense genocide betreft, heeft mijn collega in de plenaire zitting op uw actuele vraag geantwoord. Over wat hier nu voorligt, zal ik de heer De Craemer van antwoord dienen.

Ik begin met u gerust te stellen. Er is geen verdeeldheid binnen de Vlaamse Regering met betrekking tot de visie en de uitvoering van het Vlaams inburgeringsbeleid. Uiteraard hebben wij het betrokken opiniestuk van Kif Kif ook gelezen en vastgesteld wie de ondertekenaars waren. Wij hebben niet gewacht op uw vraag, maar dit is aan bod gekomen op de Vlaamse Regering en minister Anciaux heeft ondubbelzinnig zijn steun aan het gevoerde regeringsbeleid ook op dit vlak onderstreept. Wat dat betreft heeft Bert Anciaux heel duidelijke taal gesproken.

De betrokken kabinetschef van minister Anciaux heeft zijn verontschuldiging aangeboden en erkend dat hij onoordeelkundig is ingegaan op een vraag van zijn Burgerhoutse buurman – letterlijk, want hij woont er naast – die ook voorzitter is van Kif Kif. Hij heeft toegelicht dat hij op de vraag om steun vanwege zijn buurman en voorzitter van Kif Kif per e-mail heeft gereageerd, louter vanuit zijn plaatselijke engagement. Hij was zich niet bewust van de door hem ongewenste verschijning in de krant.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Craemer, mensen kunnen nu eenmaal inschattingsfouten maken. Hij heeft schriftelijk erkend dat hij een inschattingsfout heeft gemaakt en dat hij zich niet bewust was van de vermeniging van zijn plaatselijke engagement met zijn functioneren als kabinetschef en de deontologie die aan de functie vast hangt. Een dergelijke uiting van een persoonlijke mening in een krant is strijdig met de deontologie van de kabinetsmedewerkers. Iedereen mag zijn persoonlijke mening hebben, maar wie een dergelijke functie op een kabinet heeft, moet zich houden aan de deontologische regels.

Gelet op de toelichting die werd verstrekt door de betrokkene en door minister Anciaux, en gelet op de omstandigheden die tot het voorval hebben geleid en de aangeboden verontschuldiging, is dit wat mij betreft een gesloten zaak. Dit is uiteraard niet voor herhaling vatbaar, maar men heeft intussen ingezien dat men een inschattingsfout heeft gemaakt.

Wat de kritiek betreft, kan ik u meedelen dat de Vlaamse Regering met verbazing kennis heeft genomen van de kritiek van het interculturele platform Kif Kif op 13 december 2008 in De Morgen op het inburgeringsbeleid van de Vlaamse Regering en van minister Keulen. De regering – en dus niet alleen de bevoegde minister Keulen – acht deze aanval op het Vlaamse inburgeringsbeleid volkomen onterecht en wijst op de zichtbare vooruitgang die de jongste jaren werd geboekt.

De Vlaamse Regering schaaft zich dan ook volledig achter de reactie van minister Keulen, gegeven op 16 december. Ze erkent dat het werk niet af is – het gaat immers om een constante inspanning – en dat de inspanningen op het vlak van de inburgering van nieuwkomers ook de volgende jaren onverkort zal moeten worden voortgezet.

Kif Kif erkent het belang voor mensen van vreemde herkomst om goed op de hoogte te zijn van de organisatie van onze samenleving. Nieuwkomers hebben er ook alle baat bij om goed Nederlands te leren. Over deze basisdoelstellingen is Kif Kif het eens met het Vlaamse regeringsbeleid. Inhoudelijk geeft Kif Kif in De Morgen een viertal grote punten van kritiek. Ik wil die kort even overlopen.

In een eerste punt van kritiek stelt Kif Kif dat de hervorming van de integratiesector niet werd gerealiseerd. De Vlaamse Regering wil erop wijzen dat er tijdens deze legislatuur een opmerkelijke vooruitgang is geboekt op het vlak van de integratie, zowel met betrekking tot het inburgeringsbeleid als met betrekking tot het integratiebeleid in het algemeen. Het Inburgeringsdecreet werd grondig bijgestuurd en er is ruime aandacht gegaan naar het versterken en professionaliseren van de onthaalbureaus. Daarnaast werd gekozen voor een aanpassing van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden. Het voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt nog deze legislatuur aan het Vlaams Parlement voorgelegd.

In nauw overleg met de minister van Onderwijs werd ook geïnvesteerd in het versterken van de oriëntatieopdracht van de Huizen van het Nederlands. De Huizen van het Nederlands waren ook het gespreksthemata op de rondetafelconferentie die op initiatief van de ministers van Onderwijs en Inburgering plaatsvond op 15 december 2008. De conclusies en aanbevelingen van die rondetafelconferentie worden momenteel verwerkt.

Er werd ten slotte ook bijkomend geïnvesteerd in de sector van het sociaal tolken en vertalen. Dat zal decretaal verankerd worden in het gewijzigde Minderheden-decreet.

In elk geval moet worden vastgesteld dat vandaag ongeveer 15.000 mensen werden bereikt met het leren van het Nederlands, het volgen van lessen maatschappelijke oriëntatie en begeleiding naar de arbeidsmarkt. In vergelijking met 2003 is dat een vertienvoudiging, terwijl de middelen verdrievoudigd werden. Uit de vele reacties van nieuwkomers blijkt een grote waardering voor deze inspanningen van de Vlaamse overheid.

We willen daarmee niet gezegd hebben dat alles ideaal is en dat alles wat we vooropgesteld hebben, gerealiseerd

is. Toch zullen vriend en vijand de duidelijke vooruitgang op het terrein en de positieve reacties van de inburgeraars zelf moeten erkennen. Er zijn duidelijke indicatoren die dat bewijzen.

Een tweede punt van kritiek is dat de wijzigingen aan het Inburgeringsdecreet voornamelijk gericht zouden zijn op nieuwkomers, enkel betrekking zouden hebben op het primaire traject en vooral asociaal en repressief van aard zouden zijn. De focus van het Inburgeringsdecreet ligt in hoofdzaak op het primaire traject. Dit vloeit enerzijds voort uit het feit dat het gaat om een jong beleid en anderzijds uit het feit dat het secundaire beleid in hoofdzaak opgenomen wordt door de reguliere voorzieningen.

Er zijn al aanzetten gegeven voor het secundair inburgeringsbeleid. Zo werd een samenwerkingsprotocol gesloten tussen de ministers Vandenbroucke, Ceysens en Keulen over het secundaire inburgeringstraject van inburgeraars met een professioneel perspectief richting werknemerschap en richting zelfstandig ondernemerschap. In 2009 zal het inburgeringstraject voor inburgeraars met een educatief perspectief via een dubbele aanpak op de sporen worden gezet via specifieke projectsubsidies voor de onthaalbureaus en pilootprojecten in samenwerking met Onderwijs. In 2009 krijgen de onthaalbureaus een specifieke projectsubsidie zodat inburgeraars met een sociaal perspectief tijdens hun primaire traject deskundig georiënteerd en begeleid worden. Hierbij zal nauw worden samengewerkt met de integratiesector, de partner bij uitstek, om de toegankelijkheid van sociaal-culturele instellingen te bevorderen en voor de inburgeraar een brugfunctie te vervullen tussen het onthaalbureau en het vrijetijdsaanbod en vrijwilligerswerk. Tot slot werden bijkomende middelen toegekend aan het Vlaams Minderhedencentrum voor de ondersteuning van de onthaalbureaus en het inburgeringsbeleid, ook in het kader van het secundair inburgeringsbeleid.

Met de nieuwe sanctieprocedure die op 1 januari 2009 in werking is getreden, worden het regeerakkoord en het Inburgeringsdecreet uitgevoerd. De nieuwe regeling heeft niet tot doel zoveel mogelijk boetes te innen, maar wel om zoveel mogelijk inburgeraars naar de cursussen te halen en ze te stimuleren om die ook te voleindigen. De Vlaamse Regering acht het volgen van deze cursussen zo belangrijk dat ze verplicht werden gesteld.

De inburgeringscursus bevat basisvaardigheden om op een degelijke wijze aan onze samenleving deel te nemen. Het gaat dan ook om een verplichting, te vergelijken met de leerplicht, waaruit logischerwijze volgt dat het niet naleven van deze verplichting wordt gesanctioneerd.

Het derde punt van kritiek van Kif Kif is dat het inburgeringsbeleid zou culturaliseren en moraliseren, waarbij

de Vlaamse waarden en normen zouden worden opgedrongen. Het gaat in casu om waarden zoals openheid, tolerantie, gelijkheid van man en vrouw, scheiding van kerk en staat, vrijheid van meningsuiting en dergelijke meer. Het gaat hier in essentie om universele waarden en normen die het mogelijk maken dat mensen met verschillende achtergronden, religies, gewoonten en gebruiken in een democratische rechtstaat kunnen samenleven.

Een commissie onder voorzitterschap van professor Marc Bossuyt en met als leden onder meer professor Ludo Abicht, heeft gereflecteerd over de gemeenschappelijke waarden en normen die de samenleving van vandaag schragen. De adviezen van deze commissie liggen mee aan de basis van de nieuwe methodiek maatschappelijke oriëntatie die werd uitgewerkt en die vanaf dit jaar in de onthaalbureaus wordt gebruikt.

Een laatste argument van Kif Kif betreft het kortetermijndenken. De Vlaamse Regering wil in haar beleid ook een perspectief bieden op langere termijn. Dat wordt onder andere weerspiegeld in de structurele evaluatie van het beleid en in de wetenschappelijke opvolging en voeding van het beleid. Samen met Onderwijs en de VDAB werden middelen uitgetrokken voor een tweede evaluatieonderzoek van het inburgeringsbeleid. Het onderzoek werd eind 2008 gestart en bestaat uit twee deelonderzoeken. Het eerste is een analyse van de impact van het inburgeringsbeleid op de inburgeraars. Het tweede is een procesanalyse waarin het samenspel van de verschillende actoren, en de functies en disfuncties van de onderdelen van het systeem centraal staan.

Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid heeft de opdracht gekregen een integratiekaart uit te werken. Op basis van verschillende invalshoeken en methoden wordt de integratie van personen van diverse herkomst in Vlaanderen in kaart gebracht. Hierdoor zal Vlaanderen voor de eerste maal over een instrument beschikken om de maatschappelijke positie van etnisch-culturele minderheden structureel en in de tijd op te volgen.

Mijnheer De Craemer, ik ga ervan uit dat mijn antwoord niet alleen bevestigt wat minister Keulen in het verleden met meer bravoure en grotere kennis van zaken heeft toegelicht, maar dat het u ook geruststelt aangezien u zich ongerust maakt over de verdeeldheid die er mogelijk zou bestaan.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister-president, u moet mij uiteraard niet overtuigen. Ik heb altijd op een constructieve manier meegewerkt aan het inburgeringsbeleid en zal dat blijven doen. U moet wel Kif Kif proberen te overtuigen.

Dit is niet de essentie, mijnheer de minister-president. Ik vraag me af of het een trend geworden is dat kabinetsmedewerkers, en in het bijzonder kabinetschefs, zomaar politiek getinte uitspraken kunnen doen. Dit lijkt vanuit het federale parlement naar het Vlaamse niveau te zijn overgewaaid. Zoals er nog meer negatieve zaken van daar naar dit huis overwaaien.

Het lijkt ook een trend te worden dat ministers zich distantiëren van de uitspraken van hun kabinetsmedewerkers of kabinetschefs. Of van de daden van die mensen. Zij blijken zich daarvoor zelfs niet verantwoordelijk te voelen. Zij nemen hierin alleszins geen verantwoordelijkheid op. Ik vraag mij af wie uiteindelijk de leiding heeft over een kabinet. Mijns inziens is dat nog altijd de minister. Maar dat blijkt alleszins niet uit zijn daden.

Inhoudelijk heb ik ook een aantal bezwaren. Vlaanderen is op het vlak van inburgering een van de voorbeelden. Ik zal minister Keulen uiteraard niet in bescherming nemen, maar hij weet zeer goed waar de klepel hangt. Hij heeft een aantal maatregelen genomen. Uiteraard zijn er nog hiaten in het beleid. Wij hebben die aangekaart bij de begrotingsbesprekingen. Het eindpunt is nog niet bereikt. Er moet en er kan nog veel worden bijgestuurd. De kritiek van Kif Kif, en bijgevolg van de kabinetschef van minister Anciaux, en in het verlengde daarvan van minister Anciaux zelf, is misplaatst. Ik leg dus duidelijk de link naar minister Anciaux zelf. Daarom heb ik mijn interpellatie niet gestuurd naar minister Keulen maar naar u, mijnheer de minister-president. Het gaat hier immers over de ene minister die een andere minister openlijk aanvalt, weliswaar via een kabinetschef. Ik stel me dan ook openlijk vragen bij de loyaliteit van minister Anciaux ten opzichte van zijn collega-minister Keulen, ten opzichte van de Vlaamse Regering en ten opzichte van het Vlaamse regeerakkoord.

Een openlijke berisping aan het adres van de kabinetsmedewerker of kabinetschef en de minister zelf lijkt me het minste wat er moet gebeuren. Als de minister zich, omgekeerd, niet langer geroepen voelt om het Vlaamse regeerakkoord te ondersteunen, dan mag hij uiteraard altijd zelf zijn conclusies trekken. Mij niet gelaten. Maar hij moet wel een duidelijk standpunt innemen. Een goed signaal van minister Anciaux zou minstens het ontslag kunnen zijn van zijn kabinetschef. Dat zou een duidelijk signaal zijn dat hij zich echt distantieert van de uitspraken en daden van zijn kabinetschef.

Mijnheer de minister-president, u hebt het over de deontologie van kabinetsmedewerkers. Hier is die code overtreden. Is er dan reglementair niet in een sanctie voorzien voor het overtreden van de deontologische code? Mijnheer de minister-president, ik kom uit het bedrijfsleven. Als ik in het bedrijf waarin ik actief ben deze code overtreed, weet ik op voorhand wat daarvoor de strafmaat is. Er moet echt niet veel gebeuren om ontslag

te krijgen. Hier volstaan blijkbaar verontschuldigungen. “Ik wist het niet. Ik kon dat zo niet inschatten.” Voor mij is dat in elk geval onvoldoende. Ik vraag een duidelijk signaal om de geloofwaardigheid van minister Anciaux en van de Vlaamse Regering inzake het inburgeringsbeleid te herstellen. Hier moet op zijn minst een ontslag komen van de kabinetschef van minister Anciaux.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, ik begrijp uit de reactie van de heer De Craemer dat hij bloed wil zien vloeien. Ik heb gezegd dat de Vlaamse Regering en minister Anciaux zich volledig achter het gevoerde beleid hebben geschaard. Ik wil mijn antwoord niet opnieuw overlopen, dat zou te veel tijd vergen. De Vlaamse Regering staat daar volledig achter, met inbegrip van minister Anciaux.

Die kabinetschef heeft toegegeven dat hij een fout heeft gemaakt. Hij heeft de omstandigheden toegelicht. Hij heeft zich verontschuldigd voor het ‘vergriep’, het niet respecteren van de deontologische code. Ik ben daarover in mijn antwoord heel duidelijk. Mijnheer De Craemer, u zult er misschien zelf toe bijdragen om het verder publiek te maken. Als minister-president meen ik dat dit dossier daarmee kan worden gesloten.

Mijnheer De Craemer, stellen dat die man moet worden ontslagen, zal wel eigen zijn aan het voeren van oppositie. Er moet bloed vloeien, u moet een scalp hebben. Ik doe daar niet aan mee. De verontschuldigungen zijn gegeven, de tekst is duidelijk. En nog belangrijker is dat het inburgeringsbeleid op de ingeslagen weg wordt voortgezet. Ik begrijp dat u zich bij dat laatste volledig aansluit. U ondersteunt mijn collega minister Keulen. Dat is positief.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, het is duidelijk dat sommige mensen niet weten welke verantwoordelijkheid ze dragen in de maatschappij. Dat geldt ook voor kabinetsmedewerkers. Het is het ene geval na het andere. Het wordt iedere keer toegedekt met de mantel der liefde en de overtuiging dat een verontschuldiging voldoende is. Dat is juist hetzelfde zeggen als: “U mag dat nog een tweede keer doen.”

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer De Craemer, mededogen is een heel mooie gave. Ik ga ervan uit dat u die ook hebt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de controle op de toekenning van de renovatiepremie

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de controles op dossiers van renovatiepremies

De heer Jan Penris: Mijnheer de minister, collega's, we kennen het verhaal van de renovatiepremies goed in deze commissie. Het is een succesverhaal. De mensen in Vlaanderen zijn zeer tuk op die premie. Maar de administratieve verwerking van de premieaanvragen is soms problematisch. Daar hebben we in het verleden al op gewezen.

Vandaag bereiken ons vanuit het werkveld weer geruchten dat er bij de verwerking van die aanvragen af en toe problemen zijn. Deze keer gaat het over de controles die in het kader van de geldende wetgeving uitgevoerd moeten worden. Zo zouden controleurs vaak weten dat heel wat facturen niet in orde zijn, maar zij kunnen of mogen vaak niet ter plaatse gaan controleren wegens een teveel aan aanvragen. In de praktijk worden bijna alle dossiers door hen puur administratief, van op afstand, afgehandeld.

Binnen bepaalde allochtone gemeenschappen, zeggen de controleurs, durven zij nauwelijks te gaan controleren, uit angst voor represailles bij eventuele weigering. Voor wat betreft de allochtone gemeenschappen, is het ook een feit dat er zo goed als geen controle plaatsvindt op tweede eigendommen in het buitenland en op in het buitenland verworven inkomens. Er zou ook sprake zijn van domiciliefraude. Met het oog op een premieaanvraag, wijzigt een van de partners eenvoudigweg zijn of haar domicilie, om zo toch aan de voorwaarden te beantwoorden. Tal van mensen zouden aldus geheel onverdiend de renovatiepremie hebben ontvangen, wat ook leidt tot ontmoediging en machteloosheid bij degenen die de aanvragen moeten behandelen.

Mijnheer de minister, erkent u dat het tekort aan effectieve controles op het terrein in combinatie met het hoge premiebedrag kan leiden en leidt tot misbruiken?

Hoeveel controles ter plaatse gebeuren er nu? Wat is nu de verhouding van het aantal effectieve controles ter plaatse, waarbij de uitgevoerde werken op het terrein worden gecontroleerd, tegenover het aantal dossiers dat puur administratief wordt afgehandeld? Kunt u hierbij cijfers geven per provincie?

Zou men niet mogen verwachten dat hoe hoger het premiebedrag ligt, hoe strenger de controles zijn, terwijl dit bij de renovatiepremie net omgekeerd lijkt?

Mijnheer de minister, welke initiatieven hebt u genomen om in het kader van een aanvraag van een renovatiepremie

het bezit van eventuele tweede eigendommen in het buitenland of de verwerving van eventuele inkomsten in het buitenland te controleren?

Bent u ervan op de hoogte dat controleurs in bepaalde allochtone gemeenschappen niet ter plaatse durven te gaan? Welke maatregelen neemt u hiertegen? Welke initiatieven hebt u genomen om domiciliefraude in het kader van de aanvraag van een renovatiepremie tegen te gaan? Zult u het systeem van de renovatiepremie aanpassen als gevolg van voormelde misbruiken en andere gebreken?

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de minister, collega's, mijn vraag betreft inderdaad hetzelfde onderwerp als uw vraag, mijnheer Penris. Laat ons zeggen dat de teneur wel anders is. U gaat op zijn zachtst gezegd kort door de bocht door te stellen of te insinueren dat dit misbruik meer zou voorkomen binnen de allochtone gemeenschap dan ergens anders. Ik weet niet of u dat kunt staven met feitelijk bewijs. Dat laat ik voor uw rekening. Ik wil mij uitdrukkelijk distantiëren van dergelijke vooropstellingen of beweringen.

Mijnheer de minister, de vernieuwde renovatiepremie is een overweldigend succes. De aanvragen ingediend en goedgekeurd in 2007 en 2008 zijn er ongeveer 16.000. Een gemiddelde premie bedraagt bijna 6300 euro. Dat is zeer goed nieuws. De doelstelling van de renovatiepremie wordt bereikt. Ze wordt aangewend voor fundamentele en structurele verbetering van woningen. Dat is goed nieuws voor de opwaardering van het patrimonium. De premie komt ook bij de beoogde doelgroep, zijnde de lagere inkomens, terecht. We mogen spreken van een eclatant succes. Bovendien blijkt het succes groter te worden en gaat het aantal aanvragen steeds de hoogte in.

Blijkbaar heeft dat goede nieuws ook een beetje een schaduwzijde. Bij het departement Wonen zou de toevloed van aanvragen voor problemen en een achterstand bij het verwerken van de dossiers zorgen. De afhandelingstermijn van drie maanden wordt wel gehaald, maar het halen van die norm gaat ten koste van steekproefsgewijze controles op het terrein.

Mijn bron is de pers, mijnheer Penris. Ik hoor dat u zich stoelt op wat u gehoord hebt van bepaalde bronnen. In de pers heb ik vernomen dat er nauwelijks nog controles ter plaatse worden uitgevoerd op de premies voor verbouwen, verbeteren en renoveren. Amper 1 tot 5 percent van de dossiers zou nog daadwerkelijk worden gecontroleerd, terwijl 15 percent de norm is. Dat is drie tot vijftien keer onder de eigen vooropgestelde norm van één op de zes dossiers. Aanwervingen tijdens

het afgelopen jaar volstaan blijkbaar niet om de achterstand op die werfcontroles weg te werken.

Mijnheer de minister, het gaat om heel veel geld. Ik denk dat u het met mij eens zult zijn dat een goede handhaving, opvolging, controle en sanctionering waar nodig het sluitstuk moeten zijn van elke reglementering, zeker wat subsidiëring betreft. Het gaat hier om overheidsgeld.

Mijnheer de minister, erkent u het probleem van het gebrek aan controles op het terrein van de dossiers van renovatiepremies? Klopt het dat de administraties zich prioritair bezighouden met het wegwerken van de facturen en de dossieraanvragen ten koste van die controles?

Waar bevinden zich de problemen bij het gebrek aan controles? Zijn er aanwervingen gebeurd, is er een onderbezetting en zo ja, waar is de reden hiervoor te zoeken? Welke maatregel overweegt u te nemen om op middellange termijn de vooropgestelde norm van 15 percent controles op het terrein waar te maken? Bent u van oordeel dat het niet of nog nauwelijks controleren van facturen en dossiers ervoor zorgt dat men de deur open zet voor fraude? Werkt een gebrek aan controle zwartwerk niet in de hand?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, in oktober heb ik u een schriftelijke vraag gesteld waar u uitvoerig op hebt geantwoord. U stelt dat het streefcijfer om controles uit te voeren 15 percent is, maar we halen maar 1 tot 5 percent, naargelang de provincie. U geeft daar tal van redenen voor aan die begrijpbaar zijn, onder andere het feit dat het een overgroot succes is, groter dan voorzien en dat er personeelsleden langdurig ziek zijn. U stelt dat er beterschap zal komen en dat men werk zal maken van betere aanwerving.

Ik maak me echter wat zorgen wanneer u stelt dat de aanwervingsvoorwaarden zeer specifiek zijn en dat er heel hoge standaardeisen gelden. Er zijn heel weinig reacties op de vacatures. Mijnheer de minister, kunnen die hoge standaardeisen bijgestuurd worden? Uit uw antwoord kreeg ik de indruk dat u daar moet aan vasthouden, maar kan er toch niet van worden afgeweken? Uiteraard moet de controle gebeuren door mensen die er iets van kennen. Misschien kunnen zij extra worden opgeleid en zijn de uitgangsvoorwaarden veel te streng zodat geen mensen voldoen aan die voorwaarden.

Een ander argument dat u aanhaalt, mijnheer de minister, is het feit dat de controles heel moeilijk zijn. Als een woning is afgewerkt, zou het moeilijk zijn om zonder schade aan te richten, na te gaan of het voldoende is geïsoleerd. Kan daar een oplossing voor worden gevonden? Dat lijkt me niet zo evident.

Ik heb nog een laatste bemerking waar ik me zorgen over maak. U zegt dat er weinig misbruiken zijn, want er

zijn erkende leveranciers en plaatsers. Ook de facturen worden grondig bestudeerd. Ik weet echter dat het een filosofie is van de Vlaamse Regering – waar ik ook achter sta – om ook premies toe te kennen wanneer de isolatie geplaatst is door de mensen zelf, dus niet door een erkende installateur. Wil dat zeggen dat, als die controles achterop blijven, de deur wordt opengezet naar grotere misbruiken? Hoe zult u controleren wanneer mensen de isolatie zelf plaatsen en niet een erkend installateur? Dat is een gevaarlijke evolutie. Hoe zult u daarop inspelen om ervoor te zorgen dat er toch voldoende controle is? Ik vind het goed dat mensen het zelf kunnen plaatsen, maar we moeten toch oplettend zijn dat er geen misbruiken gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is een oud zeer dat er, wanneer een maatregel een enorm succes heeft, moet worden gecontroleerd. Dat is bijna onmogelijk. We zijn het ermee eens dat er personeel moet bijkomen. Mijnheer de minister, ik ga ervan uit dat u als antwoord zult geven dat er meer mensen zullen worden aangeworven, want zonder controles zullen er altijd misbruiken mogelijk zijn.

Mijnheer de voorzitter, als een van de partners zich even elders domicilieert, kan de overheid niets doen, want als die persoon daar gedomicilieerd is, voldoet die aan de voorwaarden. Ik ben advocaat en de wetgeving is er om aangepast te worden.

Wanneer iets een dergelijk succes kent, zal men net zoals in het verleden gebeurd is met de inburgering, ook meer mensen moeten aanwerven en zullen er meer controles moeten zijn. Ik ben er nog steeds een enorme voorstander van om de renovatiepremie ook aan doe-het-zelvers te geven. Natuurlijk moet men misbruiken trachten uit te sluiten. Dat zal natuurlijk nooit volledig lukken.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, dit is andermaal een interessante vraag. Die renovatiepremie is een megasucces. Die premie zal alleszins mijn eigen politieke bestaan overleven. Het succes was van meet af aan heel groot en neemt nog altijd toe. Ondertussen zijn er al kredieten tot 80 miljoen euro, omgerekend is dat 3,2 miljard Belgische frank. Dat is heel veel geld, maar dat is goed besteed. Het komt de woonkwaliteit alleen maar ten goede. Het is bovendien goed voor de portemonnee van de mensen. Het is dus goed over de hele lijn.

De vraag die ik me spontaan stel, is: wat is een goed percentage van controles die op het terrein worden uitgevoerd? Het zou eens interessant zijn om van alle premies en alle voorzieningen die we hebben, na te

gaan hoeveel percent er wordt gecontroleerd. De fraudes die we vaststellen bij de controles die we doen, is verwaarloosbaar. Natuurlijk is elke fraude er een te veel. Leg me nu niet in de mond dat ik het wil 'wegrelativeren', maar ten aanzien van de eerlijkheid van de aanvragers, valt dat zeer goed mee.

Zoals de twee vraagstellers en de leden die zich hebben aangesloten al hebben opgemerkt, is de renovatiepremie overduidelijk een overweldigend succes. Het aantal aanvragen voor deze premie overstijgt ruimschoots de initiële verwachtingen. Voor het kalenderjaar 2008 zullen minimum 20.000 aanvragen binnenkomen, terwijl bij de lancering maar rekening werd gehouden met maximum van 12.000 premieaanvragen op jaarbasis. Een dergelijk succes kan moeilijk worden ingeschat en heeft uiteraard een impact op de inzet van het personeel. Mijn diensten streven ernaar om het personeel zo efficiënt mogelijk in te zetten. De prioriteit lag daarbij, zoals ook werd gevraagd door vele leden van de commissie, bij de afhandelings-termijnen. Voor hetzelfde geld moest ik hier nu uitleggen waarom mensen moeten wachten op hun centen.

In de regelgeving zijn er strikte termijnen bepaald waarbinnen de aanvrager uitsluitel moet krijgen, namelijk drie maanden na de indiening. Met het beschikbare personeel van Wonen-Vlaanderen was er gezien het grote succes onvoldoende ruimte om in 10 tot 15 percent van de gevallen, het streefcijfer, voorafgaand aan de toezegging, ter plaatse te gaan. Gespreid over 2008 en 2007 bedroeg dat percentage, met variaties per maand en provincie, tussen 1 en 5 percent. Ik heb dat ook geantwoord op de schriftelijke vraag van mevrouw Schauvliege, die dat dan heeft geventileerd naar de media, wat aanleiding geeft tot nieuwe vragen. Maar daarom is het goed dat we daarover praten.

Overigens is het stelsel zelf niet gebaseerd op plaatsbezoeken, maar op factuurcontroles. De technische voorschriften worden systematisch en correct gecontroleerd. Eerst wordt nagegaan of de aanvrager aan de reglementaire voorschriften voldoet, bijvoorbeeld op het vlak van inkomen, bezitsvoorwaarde en de minimale kostprijs van de werken, want men moet voor 10.000 euro investeren over een periode van drie jaar. Dan wordt een grondige factuurcontrole gedaan. Dat is ook belangrijk. Hierbij wordt zowel via telefonische als elektronische weg – dan hebben we het over internetsites van producenten en leveranciers – relevante bijkomende informatie ingewonnen. Controles ter plaatse worden, naast steekproeven, altijd gepland in geval van een vermoeden van fraude of in geval van twijfel over de ingediende facturen. Ook als er twijfel is over de verdeling van de kosten of de opdeling van een woning wordt een onderzoek ter plaatse uitgevoerd.

Het is dus niet correct te stellen dat er een tekort is aan effectieve controles op het terrein en nog minder dat de

controles minder streng zouden zijn naargelang het premiebedrag hoger is. Het is wel zo dat het vooropgestelde streefcijfer niet wordt bereikt. Uiteraard zijn er ook nog steeds controles achteraf mogelijk door het Agentschap Inspectie RWO (Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed), de afdeling Toezicht binnen het IVA (intern verzelfstandigd agentschap).

Als blijkt dat de facturen de lading niet dekken, zal worden ingevorderd. Daarbij wil ik nog twee zaken opmerken. Ongeveer 85 percent van alle ingediende facturen betreffen werken van geregistreerde aannemers. Binnen dit segment wordt het risico op onterecht toegekende premies als erg klein ingeschat door de administratie. Bovendien worden alle dossiers nagekeken door het Rekenhof vooraleer er premies worden uitbetaald. Uit factuurcontroles blijkt wel dat sommige aannemers vervalste registratienummers opgeven. In die gevallen wordt systematisch opgetreden, niet tegen de aanvragers, maar tegen die aannemers zelf, via de bevoegde registratiecommissie.

Ook de controle van documenten heeft als resultaat dat men optreedt, maar dan niet in de vorm van inspecteurs die gaan kijken naar de bouw- of renovatiewerken, maar ten aanzien van degene die werken uitvoert. In dit geval is dat via het Rekenhof.

Wonen Vlaanderen heeft, bij de dossiers waar wel een onderzoek ter plaatse is gebeurd, slechts in een verwaarloosbaar aantal gevallen kunnen vaststellen dat de uitgevoerde werkzaamheden niet overeenstemden met de vermeldingen op de facturen. De bewering die begin december in enkele kranten stond dat er voor miljoenen euro wordt gefraudeerd, is dan ook totaal uit de lucht gegrepen. Ik besef de draagwijdte van die uitspraak. Ik heb dat ook nagevraagd bij de administratie, die de stelling onderschrijft die ik hier uitspreek.

Aangezien er momenteel quasi geen vertraging meer zit op de afhandeling van de aanvraagdossiers en de opstartmoeilijkheden van het premiestelsel ondertussen ook onder controle zijn, zal in 2009 ook het controlepercentage bij Wonen Vlaanderen effectief stijgen. In 2009 wordt trouwens ook een nieuwe informatica-toepassing ingevoerd, waardoor de dossierafhandeling meer geautomatiseerd zal verlopen en er meer ruimte ontstaat voor onderzoeken.

Mijnheer Penris, het Agentschap Wonen Vlaanderen maakt gebruik van de gegevens van de federale overheidssdienst Financiën, zowel inzake eigendomsrecht als inzake inkomen. Eventuele buitenlandse inkomsten worden via de Mechanografische Dienst van de Directe Belastingen omgerekend naar het Belgisch stelsel.

U stelt dat sommige controleurs niet ter plaatse durven te gaan in bepaalde allochtone gemeenschappen. Deze

stelling heeft me verrast – en ik treed de opmerking van mevrouw Hostekint bij dat u toch wel heel kort door de bocht gaat –, maar blijkt bij navraag volkomen uit de lucht gegrepen. Ik heb dat ook laten navragen, want ik wil dat dan ook weten. Uit een onderzoek bij Wonen Vlaanderen blijkt dat er ooit in één wijk in Gent incidenten zijn gesignaleerd, maar dat die, op uitdrukkelijk verzoek van de betrokken controleur, geen aanleiding hebben gegeven tot een wijziging van werkgebieden, noch tot het niet verder uitvoeren van de nodige controles.

Overigens zijn incidenten met ontevreden premieaanvragers absoluut geen exclusiviteit van aanvragers van allochtone afkomst. De onderzoekers krijgen daarom in hun opleiding ook een training inzake het omgaan met agressie. Die training kadert in het algemeen preventieplan voor die functie.

Mijnheer Penris, ik woon zelf in een landelijke gemeente, maar die ondertussen toch ook wordt bevolkt door 25.000 inwoners. Ik weet niet hoe het in de rest van Vlaanderen is, maar zomaar van adres veranderen om u ergens aan te onttrekken of om een bepaald voordeel te bekomen of een bepaalde uitkering te verwerven, is niet eenvoudig. In mijn gemeente wordt wel gecontroleerd. Als iemand verhuist, gaat de wijkagent of iemand van de dienst Bevolking kijken of die persoon daar ook daadwerkelijk woont.

Ik ben zelf een aantal jaren geleden verhuisd. Op zeker ogenblik stond ook bij ons de wijkagent voor de deur. De man begon zich te verontschuldigen, maar ik vond het goed dat hij geen onderscheid maakt ten aanzien van het aanzien van de persoon en hij iedereen controleert. Die mens is binnengekomen en heeft gewoon de controle gedaan, om te zien of die woning ook effectief wordt bewoond. Die mensen hebben blijkbaar een aantal parameters waaraan ze dat kunnen vaststellen. Mijn ervaring is dat op de meeste plaatsen, als mensen van adres veranderen, er wordt nagegaan of de woning of het appartement ook daadwerkelijk door de gedomicilieerden wordt bewoond.

Mijn diensten melden mij dat, als al van domiciliefraude sprake kan zijn in de context van de renovatiepremie, het hoogstens een marginaal effect kan hebben. De voorwaarden worden niet alleen nagegaan in hoofde van wie de werkzaamheden heeft uitgevoerd of laat uitvoeren en op wiens naam de facturen staan, maar ook in hoofde van diens partner. Als er opvallende domicilieverhuizingen zijn, worden die via de gemeentelijke diensten nagezien.

Als antwoord op uw laatste vraag verwijs ik naar de evaluatie van de renovatiepremie, die ik al naar voren heb geschoven bij de bespreking van de beleidsbrief in deze commissie, en waaruit een aantal beperkte aanpassingen zullen voortvloeien. Als uit de plaatsbezoeken in

2009 toch zou blijken dat er sprake is van onevenredige misbruiken met facturen, waarvoor ik momenteel geen bewijzen heb, kan het probleem misschien onderzocht worden door in de toekomst van de premieaanvragers ook betalingsbewijzen te vragen. Daarover moet evenwel nog eens goed worden nagedacht. Als we dat zouden vragen, verzwaart dat natuurlijk de administratieve lasten waartegen we met de Vlaamse Regering al enkele jaren proberen, en met succes, strijd te voeren. Ik zal deze aanpassing dan ook enkel overwegen indien effectief zou blijken dat de huidige procedure aanleiding zou geven tot misbruiken.

Als ambtenaren weet hebben van misbruiken, dan is het hun morele plicht om die ook te melden. Mensen die weten dat er misbruiken zijn en die niet melden, verzuimen hun plicht. Dat geldt zeker voor een ambtenaar. De opmerking die wordt gemaakt, is nogal gratuit. Als iemand stelt dat hij bepaalde zaken weet, maar zegt dat hij er niets aan kan doen, verzaakt hij zijn plicht. Als men weet dat mensen via bepaalde voorzieningen, via bepaalde reglementeringen uitkeringen of premies ontvangen waarop ze geen recht hebben, en er geen melding van maakt, dan is men mee schuldig aan dat misbruik. Dat geldt zeker voor een ambtenaar in functie, en nog meer voor een ambtenaar in functie van de dienst die zich met deze premies bezighoudt.

De heer Jan Penris: Mijnheer de minister, ik heb een aantal zaken gehoord, sommige met veel plezier. Over andere uitspraken ben ik wel wat sceptischer. We zijn het over een aantal dingen eens. Het stelsel van de premies is een succes. Dat maakt het moeilijk om de controles uit te voeren op het niveau dat aanvankelijk gepland was. Op dat vlak heeft mevrouw Schauvliege een punt. Men zal moeten overgaan tot bijkomende aanwervingen. Dat, mevrouw Schauvliege, schijnt echter net het probleem te zijn. Men vindt niet de mensen die daarvoor geschikt worden geacht.

Er zijn twee soorten van controles. Zo is er uitvoeringscontrole ter plaatse. Als men weet heeft van mogelijke fraude, dan wordt daar nogal nauwlettend op toegekeken. Er worden niet al te veel fraudegevallen vastgesteld. Dat is een geruststelling. Op het vlak van de mogelijke verwervingsfraude van de premie ben ik iets minder gerustgesteld. Bepaalde elementen binnen de administratie melden ons dat er toch wat problemen zijn.

Mijnheer de minister, u hebt echter een zeer terechte slotopmerking gemaakt. Mensen moeten hun burgerplicht vervullen en inbreuken melden, desnoods aan de gerechtelijke instanties, die voor dergelijke zaken een strafrechtelijke vervolging kunnen instellen. Ik zal hun dat ook zeggen. Als ze ons zeggen dat ze weet hebben van bepaalde wantoestanden die niet uitgeklaard worden, dan moeten ze die stelling maar hard maken bij de bevoegde instanties. Ik ben even hun woordvoerder

geweest. U hebt een heel concreet antwoord gegeven. Ik zal het hun overmaken. Ik reken erop dat ze zullen doen wat ze moeten doen.

Mevrouw Guns, in België is er inderdaad – en gelukkig maar – een domicilievrijheid. Als die echter wordt misbruikt, dan is er sprake van domiciliefraude. In een landelijke gemeente als die van onze goede minister kan die domiciliefraude misschien beter gecontroleerd worden dan in een grootstad als de mijne. Mijn wijk alleen al telt 20.000 inwoners. Dat is evenveel als in de hele gemeente van minister Keulen. In mijn wijk is er één wijkagent, die 20.000 adressen moet kunnen controleren. Ik woon al acht jaar in die wijk. Ik heb hem in die tijd maar één keer gezien, namelijk toen ik getuige was van een ongeval. Er zijn geen controles. We weten allemaal om welke wijken het in de grootsteden gaat. Als men die bezoekt, en men ziet de reeks deurbellen onder elkaar en één brievenbus met het verzoek om er geen post in te steken, dan weten we dat er iets aan de hand is. Dat zou met domiciliefraude en niet met domicilievrijheid te maken kunnen hebben. Bepaalde instanties zouden toch beter moeten controleren.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Door het grote succes, dat we enkel maar kunnen toejuichen, is er een probleem bij de controles. Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat we dat probleem enkel kunnen aanpakken via de aanwerving van bijkomend personeel. Blijkbaar is er een probleem van goed opgeleid personeel of van personeel dat aan de vereisten voldoet. Hoe denkt u dat op te lossen?

Als ik het goed heb begrepen, stelt u dat vooral de facturen gecontroleerd moeten worden. Alleen in geval van een vermoeden van fraude of als men denkt dat er iets niet klopt, wordt er op het terrein gekeken wat er aan de hand is. Heb ik het goed begrepen dat die norm van 15 procent controles niet geldt voor die controles op het terrein?

Mijnheer Penris, het kan wel kloppen wat u zegt over de domiciliefraude. Op zich heeft die echter weinig te maken met de controles op het vlak van de renovatiepremies. Dat probleem moet ruimer bekeken worden.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoorden. In een van de conclusies in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag gaat u er inderdaad van uit dat het cijfer van 15 procent controles ter plaatse nooit zal worden gehaald. Er zal ook niet worden gestreefd om dat percentage te halen. Ik had inderdaad uitdrukkelijk gevraagd hoe u ervoor zult zorgen dat u toch voldoende personeel vindt. Kunt u eventueel die standaardvereisten voor het in dienst nemen aanpassen? Misschien kan eens worden bekeken wat ter zake kan worden gedaan, uiteraard binnen het wettelijk kader.

Ook mis ik enigszins een antwoord op een bezorgdheid die ik heb geformuleerd. Doe-het-zelvers kunnen zelf die isolatie aanbrengen. Als er dan te weinig controle is, ben ik bang dat misschien de mogelijkheid van misbruiken wordt gecreëerd. Hoe zal dat worden aangepakt? Er moet dringend worden nagedacht over de vraag hoe daar een betere controle op kan worden uitgevoerd.

U had het over allerlei dingen die in de pers zijn verschenen. Ik wil me daar ook van distantiëren. Mijn vraag is gewoon openbaar gemaakt. Ze is gepubliceerd. De in de pers genoemde bedragen zouden afkomstig zijn van informanten in uw agentschap. Blijkbaar is er toch ongenoegen binnen dat agentschap. Misschien moet eens worden bekeken hoe die mensen in betere omstandigheden hun werk kunnen doen, zodat ze ook het gevoel hebben ernstig te worden genomen als het gaat over controles en dergelijke meer.

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: Ik zou nog even willen terugkomen op de vraag over de controle op eigendom in het buitenland. Ik zou wel eens willen weten hoe die wordt uitgevoerd.

Ik herinner me een geval van het OCMW van Antwerpen, waarbij iemand vrij hoge bijstandsbedragen kreeg. Naderhand – door ik weet niet meer welk toeval – was gebleken dat hij in zijn thuisland ongeveer zeventien huizen had. Naar aanleiding daarvan is toen de vraag gesteld wat het OCMW doet om dat na te gaan. Toen werd geantwoord, en ik dacht dat dit oprecht was, dat het OCMW geen enkele mogelijkheid heeft om dat na te gaan. Er is geen uitwisseling ter zake. Mijnheer de minister, als u dat wel kunt, zou ik graag weten hoe. Ik denk dat het OCMW van Antwerpen daarin geïnteresseerd zou zijn.

Dan wou ik nog ingaan op het allerlaatste dat u hebt gezegd. U stelt dat een ambtenaar die op de hoogte is van een misbruik, dat moet melden. U hebt volkomen gelijk, maar het is toch iets te gemakkelijk dat boudweg te stellen tegenover mensen die menen dat langs een minder rechtstreekse weg te moeten aanklagen. We weten allemaal dat er toestanden bestaan waarbij ambtenaren wel degelijk zien dat dingen verkeerd zijn, maar door de algemene toestand zelf weinig of niets kunnen doen.

De heer Penris heeft daarnet al gewezen op die domiciliefraude en die deurbellen. Welnu, zeker in mijn wijk lopen er alle dagen tientallen ambtenaren in alle mogelijke uniformpjes voorbij – groene, rode, blauwe en zelfs parse. Zij zien die deurbellen ook, en geven dat al evenmin aan. Ik ben heel lang ambtenaar bij het ministerie van Financiën geweest en weet dat er een enorm verschil is tussen beseffen en weten dat er dingen

verkeerd gaan en dat ook kunnen bewijzen, als men niet over de controlemogelijkheden beschikt. Als ambtenaren dat dus aangeven en meer controle vragen, dan is dat omdat ze dingen beseffen en weten, maar dat door een gebrek aan controlemogelijkheden niet kunnen bewijzen, en het dus al evenmin kunnen aangeven.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Mijnheer Penris, het zou inderdaad kunnen dat een ambtenaar de stap naar de gerechtelijke instanties iets te vergaand vindt. Ik zal nu waarschijnlijk weer in naam van de minister antwoorden, vrees ik, maar als die ambtenaar echt bang is, maar vindt dat iets moet worden aangeklaagd, dan ben ik ervan overtuigd dat het kabinet van de minister daar voldoende voor openstaat en dat het perfect mogelijk is een afspraak te maken met die ambtenaar. Dan kan zo worden gewerkt.

Mevrouw De Lobel, jammer genoeg moet ik u gelijk geven wat dat tweede verblijf betreft. Dat is echter niet de schuld van de overheid. We hebben dat ook nagegaan met betrekking tot de inburgering. Toen is dat hier ook ter sprake gekomen. In Marokko bestaat er geen registratie van onroerende goederen, zoals die in België wel bestaat. Daarom kan Marokko, zelfs al zou het dat willen, die gegevens niet geven. Dat geldt ook voor een aantal andere landen. Dat is een oud zeer. U hebt gelijk, maar de overheid kan slechts die informatie krijgen als die in een ander land wordt bijgehouden.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Dat waren de uitspraken van mijn pretoriaanse wacht.

Mevrouw De Lobel, we hebben het daar al een paar malen over gehad: een aantal landen hebben inderdaad bijvoorbeeld geen kadaster. We kunnen daar uren over praten, en vanuit het oogpunt van de billijkheid kan ik alleen maar onderstrepen dat mensen die niet aan de voorwaarden voldoen, die premie niet mogen aanvragen en zeker geen premie of uitkering mogen krijgen waarop ze geen recht hebben omwille van die bezitsvoorwaarde.

Uit het blote hoofd kan ik u zeggen dat het federale ministerie van Financiën ter zake verdragen heeft afgesloten met een aantal landen en ook gegevens uitwisselt. Dat is allemaal vrij recent. Zo is de overheid er op een bepaald ogenblik achter gekomen dat heel wat Belgen over een goede eigendom beschikken, bijvoorbeeld in Frankrijk, dicht bij huis. Dat heeft toen ook de media gehaald. Sommige landen hebben echter inderdaad die gegevens nooit formeel geregistreerd. Daar kunnen we geen akkoord mee afsluiten op dat vlak, want ze kunnen geen informatie geven.

We moeten altijd beducht zijn en blijven voor misbruiken, en die altijd bekampen. Het is natuurlijk zeer arbitrair,

maar mij wordt gezegd dat een controle van 15 percent op het terrein niet haalbaar is en dat 5 percent redelijk is, en een goed cijfer. Natuurlijk, als we beginnen over misbruiken, dan ziet iedereen die bij wijze van spreken om elke hoek. Uit controles naderhand, aan de hand van bepaalde informatie die mensen bereiken of bepaalde andere indicatoren, blijkt dat zo toch het grootste deel van de misbruiken kan worden aangepakt.

Mevrouw Schauvliege, wat het profiel van de controleurs betreft, hebt u een punt. De overheid in het algemeen, maar ook heel Vlaanderen en bij uitbreiding dit deel van de wereld, kent vandaag een groot gebrek aan bouwkundig tekenaars van het niveau A2. Dat is een technische opleiding. Dat zijn mensen die een plan kunnen lezen en technisch geschoold zijn om ook de kwaliteit van hun werk te beoordelen. Met alle respect voor licentiaten politieke en sociale wetenschappen, ik waardeer die opleiding zeer, maar zij kunnen waarschijnlijk geen plan lezen, ook al zijn ze wetenschappelijk onderlegd. Zelfs als ze een beetje geleerd hebben om een plan te lezen, om de kwaliteit van werken te beoordelen zijn zij niet geschoold, tenzij ze technisch zijn van aanleg. Maar ik help het u hopen om vandaag een bouwkundig tekenaar niveau A2 bij de overheid aangeworven te krijgen. Deze mensen kunnen tegenwoordig elke job krijgen die ze willen, ze hebben keuze zat, ze kunnen bij alle mogelijke bureaus terecht. Dat zijn de mensen die men overal nodig heeft. Waar ze in dienst treden, worden ze fors boven hun niveau betaald omwille van de schaarste op de arbeidsmarkt. In mijn eigen gemeente, Lanaken, hadden we twee zulke tekenaars in dienst. Ze zijn nu allebei bij de 'Technums' van deze wereld aan het werk, waar de gemeente mee samenwerkt omdat ze zulke mensen nodig heeft. Wat zij daar verdienen en aangeboden krijgen, dat bestaat gewoon niet bij de overheid. Denk alleen nog maar aan de pensioenpijler en het pensioensparen. U beseft en begrijpt allemaal wel waar ik mee zit. We moeten dat bekijken, mevrouw Schauvliege.

Ambtenaren moeten spreken waar het hoort. Ze moeten dat misschien niet direct bij de gerechtelijke politie of bij het parket doen, maar toch wel bij de leidend ambtenaar van hun dienst. De bewering dat ze dat niet durven, gaat niet op. Als ze de moed hebben om met een journalist te praten, dan moeten ze dat ook kunnen met hun dienstoverste of, een trap hoger, met hun afdelingshoofd.

We zijn ons bewust van de mogelijke misbruiken. Er moet controle gebeuren. Maar de cijfers vallen al bij al mee. De mensen van onze generatie gaan meestal met twee uit werken. Ze doen flink hun best. Ze hebben meestal niet meer die handigheid om zelf klussen te doen in hun huis. De generatie van onze ouders daarentegen deed dat wel. Onze vaders en nonkels hielpen elkaar om een dak te leggen of chauffage te installeren.

Ik vermoed dat u dat allemaal kent uit uw jeugdijaren. Wij kunnen dat niet meer of we hebben er geen zin meer in. We laten het werk door professionelen doen maar willen wel alle mogelijke premies opstrijken en genieten van elk mogelijk fiscaal voordeel. We willen dat de werken goed uitgevoerd zijn. We willen een correcte factuur. En als er ooit iets misloopt, zullen we de installateur of leverancier aanspreken en reclameren. We eisen op wat ze ons beloofd hebben. Dat is een mentaliteitswijziging. Dat betekent niet zozeer dat de mensen eerlijker geworden zijn. Men wil of kan gewoon de werken zelf niet meer uitvoeren, en vindt nog weinig kandidaten om dat in het zwart te doen. Het klopt niet langer dat overal witte camionetten staan die zwart werk leveren. Er is nu zoveel werk in het wit dat mensen geen zwart werk meer riskeren. Men heeft zijn opdrachtgevers maar voor het kiezen. De concurrentie is enorm. Voor wie een vak kent en/of een techniek beheerst, zou het dwaas zijn om zich in de illegaliteit te begeven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de stijging van het aantal thuislozen

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, dit thema komt hier vaak aan bod, en niet hier alleen, maar ook in de commissie voor Welzijn. Ik vind het van groot belang dat we de minister van Welzijn ook ondervragen.

In de voorbije weken was deze kwestie actueler dan ooit, gezien de weersomstandigheden. De meeste recente vaststelling is dat het niet langer alleen om individuen gaat, maar ook om gezinnen en dus ook om kinderen. Het beleid moet daar aandacht voor hebben en aan tegemoetkomen.

Er is nog een nieuw feit. Het zijn niet langer alleen financiële redenen die mensen thuisloos of dakloos maken. Andere redenen kunnen psychiatrische of psychologische problemen zijn. We moeten ook daar aandacht voor hebben, maar ik zal daar nu niet dieper op ingaan.

We hebben dit in het verleden al uitgebreid besproken. Het is ook aan bod gekomen in de Commissie voor Wonen en Zorg. Het is wel vreemd dat we tot op heden niet over gegevens en cijfers beschikken van het aantal thuislozen in Vlaanderen, en dan heb ik het vooral over de welzijnssector. Onlangs is men in Brussel gestart met een telling. Die gegevens zijn belangrijk voor de beleidsaanpak. Om wie gaat het precies? Waar worden

die mensen vooral mee geconfronteerd? Wat zijn de voornaamste oorzaken van de thuisloosheid?

Daarom wil ik u regelmatig vragen, mijnheer de minister, hoe het zit met de denktank Wonen en Welzijn. Kunt u nog eens schetsen welke samenwerking tot stand kwam tussen de welzijns- en de huisvestingssector? Kwam dit nog ter sprake in de denktank Wonen en Welzijn? Is de stuurgroep Thuislozen hierin nog actief? Behaalde de samenwerking het beoogde effect? Zal dat geëvalueerd worden?

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Ik wil me graag aansluiten omdat ik in het verleden reeds een aantal vragen heb gesteld over die samenwerking en de werking van de denktank Wonen en Welzijn. Is er eigenlijk nog een werking binnen die denktank? Ik heb vorig jaar zowel u als minister Vanackere daaromtrent ondervraagd. Blijkbaar was de laatste vergadering van die denktank eind 2006 en is er nog een nota gekomen in 2007. Toen ik u daarover ondervroeg, zei u dat de werking eigenlijk was stopgezet.

Ik heb minister Vanackere ondervraagd, nadat er opnieuw een uitnodiging voor de denktank zou zijn verstuurd in mei 2008. Verwarring troef dus. Minister Vanackere zei ook: "Er wordt overwogen om de taken van de denktank naar de strategische adviesraden van de departementen Wonen en Welzijn over te hevelen." Dat betekent dus gewoon die werking stopzetten.

Is die denktank nog actief of niet? Wat zijn de thema's die er nu worden besproken? Ook daarover bleek de grootste verwarring te bestaan. Op een vraag die ik u had gesteld, zei u dat de problematiek van de exen prioritair moest zijn. Minister Vanackere bleek daarvan niet op de hoogte te zijn. Hij wist blijkbaar niet dat het uw bedoeling was om het daar prioritair ter sprake te brengen.

Is die denktank actief? Wat wordt er daar dan besproken?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zou me graag aansluiten. In het kader van het Sociaalehuurbesluit is in de mogelijkheid voorzien om samenwerkingsakkoorden te kunnen afsluiten tussen het OCMW en de sociale huisvestingsmaatschappijen. Ik merk dat de OCMW's er effectief gebruik van maken. Voor de landelijke gemeenten is dat zeker en vast een goede oplossing.

Krijgt u vanuit de steden een bijkomende vraag omdat de huidige werking niet voldoende zou zijn? Krijgt u signalen? Ik heb hierover zelf nog geen bemerkingen gehoord.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het gaat nu specifiek over de problematiek van de thuislozen, maar in het algemeen is onze hele sector 'verwelzjnd'. Ik sluit een beetje aan op wat mevrouw Hostekint en de heer Penris gisteren in de plenaire vergadering gevraagd hebben.

Van ons globale budget van zo'n 700 miljoen euro gaat 80 percent naar sociale huisvesting. Ik zeg altijd dat je de tweedeling van de samenleving in huisvesting ziet. Het geldt niet voor iedereen, maar een groot deel van ons publiek bestaat uit vervangingsinkomenstrekkers, net diegenen die het moeilijk hebben. Het is niet voor niks dat we in het nieuwe kaderbesluit Sociale Huur hebben ingeschreven dat we de kost voor een halftijdse maatschappelijk assistent per 500 huurders in rekening brengen bij de berekening van de gewestelijke sociale correctie en dus meefinancieren voor de maatschappij.

Vroeger moesten die maatschappijen verhuren, de kwaliteit van het patrimonium in stand houden, nieuwe projecten bouwen en af en toe eens iemand achter zijn veren zitten die te laat betaalde. Voor de rest had men met die huurders niet zo veel te maken. Vandaag is het profiel van de huurders heel anders dan 30 jaar geleden. Ik kom elke vrijdagmiddag op het terrein. Men zegt mij vaak dat die mensen niet alleen problemen hebben met huisvesting, maar dat ze vaak een 'autostrade' aan problemen hebben. De uitdrukking komt van iemand op het terrein. Men zegt mij: "Wij zijn bezig met het bellen voor kinderbijslag, met domiciliëringen die niet in orde zijn waardoor bepaalde uitkeringen op zich laten wachten, met wijkagenten die nog niet langs geweest zijn waardoor die mensen gedomicilieerd blijven op het oude adres terwijl ze daar al een hele tijd niet meer verblijven." Sociale huisvesting is vandaag heel erg verwelzjnd. De heer Decaluwe houdt ook een pleidooi om nog zwaarder in te zetten op de samenwerking met de OCMW's. Het is de realiteit. De mensen op het terrein – je moet doof zijn of het niet willen zien – zeggen dat er een wereld van verschil is met bijvoorbeeld één generatie geleden.

Thuisloosheid is een complexe problematiek, waaraan verschillende en uiteenlopende oorzaken ten grondslag kunnen liggen. Ik heb ondervonden dat de afstemming en samenwerking op lokaal niveau tussen woon- en welzijnsactoren hierbij zeer belangrijk is. Daarom dat ik de voorbije jaren geijverd heb voor een meer verregaande samenwerking tussen beide beleidssectoren.

Zo werd via het kaderbesluit Sociale Huur getracht om de begeleiding en ondersteuning van huurders te verbeteren, met het oog op het voorkomen van uithuiszetting en thuisloosheid. Hierbij spelen een laagdrempelig en toegankelijk aanspreekpunt voor de huurders, een degelijke opvolging van de huurders door de sociale verhuurder en

een goede afstemming en samenwerking met lokale welzijnsinstanties een belangrijke rol. Eventuele problemen om de huurdersverplichtingen na te komen of moeilijkheden met andere aspecten van het wonen en samenleven, kunnen hierdoor tijdig onderkend worden. Door de verhuurder en – waar nodig – de gespecialiseerde welzijnsdiensten, kan de gepaste ondersteuning en begeleiding ter voorkoming van thuisloosheid worden geboden. Dat is dus preventief werken.

In het kaderbesluit Sociale Huur werden de zogenaamde basisbegeleidingstaken opgenomen. Deze heb ik verder uitgewerkt in het ministerieel besluit van 21 december 2007. De basisbegeleidingstaken zijn de algemene begeleidingstaken waarvoor de sociale verhuurder dient in te staan. Hierbij vertrekken we van het principe dat, voor de algemene informatie en een eerste opvang, de sociale verhuurder moet instaan. Voor meer gespecialiseerde ondersteuning en begeleiding moet worden doorverwezen naar specifieke hulpverleningsinstanties. Voor dit laatste wordt dan uiteraard een beroep gedaan op de lokale welzijnsinstanties. Dit vergt op het lokale niveau duidelijke afspraken tussen de sociale verhuurder en begeleidende welzijnsinstanties.

De afbakening van deze basisbegeleidingstaken is grotendeels gebaseerd op het advies 'Basispakket sociale begeleiding'. Dit advies werd verstrekt door de denktank Wonen-Welzijn. Deze taakafbakening wordt dan ook gedragen vanuit de beide sectoren en draagt bij tot een betere afstemming en samenwerking op het lokale niveau. Hierbij aansluitend heb ik ervoor gezorgd dat ook de werking van een sociale dienst, die deze basisbegeleidingstaken op zich neemt, als genormeerde kost kan worden ingebracht door de sociale huisvestingsmaatschappij. Ik heb daarnet al gesproken over een halftijdse kracht per 500 huishoudens.

Tevens wordt de doorstroming naar de reguliere woonmarkt gestimuleerd. In dat licht moeten de dak- en thuislozen die in staat zijn zelfstandig te kunnen wonen, voldoende mogelijkheden krijgen om vlot door te stromen vanuit opvanginitiatieven naar de reguliere woningmarkt. De thuislozen vormen – vanuit hun kwetsbare sociaaleconomische positie – een doelgroep bij uitstek voor de sociale huisvesting.

Om de toegankelijkheid van een sociale huurwoning voor deze kwetsbare groep te verbeteren, werd in het kaderbesluit Sociale Huur de mogelijkheid van een versnelde toewijzing voor daklozen ingeschreven. Dat is een van de prioriteiten. Het OCMW dient die versnelde toewijzing aan te vragen bij de sociale verhuurder, die evenwel een aantal voorwaarden kan stellen aan het OCMW inzake begeleiding en financiële garanties. Het gaat inderdaad vaak om mensen met een bepaald profiel die begeleiding nodig hebben. Je kunt

niet van de huisvestingsmaatschappijen verlangen dat zij ook daar nog voor opdraaien.

Daarnaast bestaat in het socialehuurstelsel de mogelijkheid om een lokaal doelgroepenbeleid te voeren, waarbij voor een beperkt deel van het patrimonium een exclusieve toegang kan worden gegeven voor dak- en thuislozen. Het doelgroepenbeleid dient te worden uitgewerkt in overleg met de lokale woon- en welzijnsactoren. De toepassing en effectiviteit van beide maatregelen met betrekking tot de huisvesting van daklozen zullen tijdig worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

In het Vlaamse woonbeleid gaat met andere woorden heel wat aandacht uit naar de samenwerking met Welzijn. En dat heeft zeker tot concrete resultaten geleid, met name in het kaderbesluit Sociale Huur en het ministerieel besluit betreffende de basisbegeleidingstaken.

In dat kader kan nog vermeld worden dat de denktank Wonen-Welzijn opnieuw in de steigers staat. Een volgende bijeenkomst is gepland voor 23 januari. Er is afgesproken dat, waar de voorbije jaren de administratie Wonen de denktank trok, de komende periode de administratie Welzijn het initiatief zal nemen. Mijn nieuwe collega, minister Veerle Heeren, was in deze commissie een van de grote pleitbezorgers van de denktank en de samenwerking tussen Wonen en Welzijn. Dat kan alleen maar positief zijn.

Voorgestelde thema's in dit overleg zijn het specifieke doelgroepenbeleid en de begeleiding van de sociale huurders. De stuurgroep Thuislozen waarnaar u verwijst, is bij mijn weten een initiatief van de Vlaamse minister van Welzijn, die ook bevoegd is voor het hele beleid betreffende de thuislozen. Voor een stand van zaken neemt u best contact op met mijn collega bevoegd voor het welzijn.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Toen ik mijn vraag om uitleg indiende, voor het kerstreces, was daar nog geen uitzicht op, maar nu kan ik tevreden vaststellen dat de denktank Wonen-Welzijn volgende week opnieuw samenkomt. Parlementaire initiatieven kunnen dus blijkbaar toch een positieve invloed hebben.

U zegt dat de denktank opnieuw in de steigers staat. Wij vragen dat al langer dan vandaag. Vorige week heb ik overigens ook uw nieuwe collega van Welzijn, minister Veerle Heeren daarover ondervraagd. Ik heb er haar op gewezen dat zij als parlementslid rond dit thema heel actief was in de commissie Wonen. Zij heeft dan ook bevestigd dat ze daar als minister werk zou van maken.

U hebt in uw antwoord duidelijk gewezen op wat binnen de sociale huisvesting gedaan wordt rond het thema

welzijn. Daar was de voorbije periode heel veel vraag naar, ook binnen de sector. Dat is ook duidelijk aan bod gekomen tijdens de hoorzitting in de commissie Wonen en Zorg. We mogen beide inderdaad niet afzonderlijk bekijken. Dat zal in de toekomst alleen maar belangrijker worden.

Je kunt nu inderdaad maatschappelijke assistenten inschakelen om de problemen in eerste instantie te detecteren. Het kan niet de bedoeling zijn dat de maatschappelijke assistenten van de sociale huisvestingssector de problemen ook effectief gaan oplossen. Daarvoor moeten we een goede samenwerking hebben met de actoren uit het welzijnswerkveld.

Ik ben tevreden dat de denktank binnenkort samenkomt. Het is niet omdat je dit in de sociale huisvesting onderneemt, dat het probleem opgelost is. Daarom is het belangrijk dat die denktank opnieuw zeer actief wordt.

We zullen dit dan ook met argusogen blijven volgen, zowel in deze commissie als in de commissie Welzijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de subsidiëring van energiebesparende investeringen in woningen van sociale verhuurkantoren

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we hebben kunnen vaststellen dat de Vlaamse Regering op 5 december een besluit heeft goedgekeurd dat energiebesparende investeringen in woningen van sociale verhuurkantoren (SVK's) subsidieert. Het is belangrijk om eigenaars en de betrokkenen binnen de SVK's te stimuleren door hun die mogelijkheden te geven rond energiebesparing. Het was vooral uw collega bevoegd voor de energie, minister Hilde Crevits, die daar de voorbije weken mee uitpakte.

Ik heb intussen overigens ook een vraag om uitleg ingediend over de werking van de sociale verhuurkantoren an sich, mijnheer de voorzitter. Dat zal in de komende periode nog aan bod komen, dus zal ik daar nu niet over uitweiden.

Mijnheer de minister, het is heel positief dat we ook in deze sector de energiebesparende maatregelen kunnen stimuleren, maar we hebben in het verleden ook vaak gevraagd om daarvoor wat meer aandacht te hebben

binnen de sociale huisvesting in strikte zin. We hebben het er ook in de commissie Energiearmoede al vaak over gehad dat, als je energiearmoede wilt tegenhouden, je ook binnen de sociale huisvesting, de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) enorm veel maatregelen moet treffen, onder meer om de energiefactuur te kunnen laten dalen.

Mensen hebben nu wel kunnen lezen dat minister Crevits die maatregelen neemt voor de woningen die binnen de SVK's vallen, maar ze vragen zich natuurlijk af hoe het zit met hún woning binnen de sociale huisvesting. We krijgen nu opnieuw die vragen van op het terrein.

Welke inspanningen zullen er nog worden geleverd om energiebesparend te investeren in de sociale huisvesting?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw De Wachter. Er worden inspanningen gedaan in de sociale woningbouw. Daar wordt vooruitgang geboekt. Er kan natuurlijk altijd nog een tandje worden bij gestoken. Er zijn concepten voor sociale woningbouw, er is een leidraad voor bouwheer en ontwerpers. Er is ook een heel hoofdstuk over energie-vriendelijk investeren enzovoort.

De vraag is echter of we niet eventueel de combinatie moeten maken met projecten van sociale economie voor investeringen in condensatietetels en andere energiebesparende maatregelen. In een volgend regeerakkoord moeten we daar nog explicieter de nadruk op leggen. Het is immers een win-winsituatie. Zowel de portemonnee als het milieu winnen erbij. Mijnheer de minister, indien u nog nieuwe initiatieven zou nemen op dat vlak, krijgt u daarvoor alle steun van CD&V.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Het gaat om een goede en belangrijke beslissing. We hebben er alle baat bij om dat soort maatregelen te nemen voor woningen die worden verhuurd door de socialeverhuurkantoren. We zien ook de effecten daarvan op het terrein. Het gaat vaak om oudere, minder kwalitatieve woningen die op die manier een opwaardering van het huurpatrimonium kunnen betekenen. Een goede renovatie van die woningen kan ook een deel van het sluitstuk van het succes vormen. Dat blijkt uit de resultaten die zijn bekendgemaakt in de studie die in de pers is verschenen. Daaruit blijkt dat de eigenaars van socialehuurwoningen heel tevreden zijn, evenals de huurders. We moeten proberen die werking verder te ondersteunen.

Mijnheer de minister, hebt u zicht op de concrete uitvoeringsmodaliteiten? Wanneer kunnen die worden verwacht? Verder wil ik me graag aansluiten bij het pleidooi om dat soort maatregelen ook te nemen in de sociale huisvesting,

bij de SHM's. Staan daar maatregelen op stapel? Wordt er ter zake iets voorbereid? We hebben getuigenissen gehoord, onder andere tijdens de persconferentie over het project Energie en Armoede. De woonkost in een sociale woning betreft niet alleen de huurprijs die moet worden betaald, maar ook de energiefactuur. Daar blijkt soms iets aan te schorten, ook binnen de sociale huisvesting. Dat is heel jammer. Het is fijn om een betaalbare huur te hebben binnen de sociale huisvesting. Als daartegenover een energiefactuur staat die zo hoog ligt dat men opnieuw in de problemen terechtkomt, dan schiet men niet veel op. Ik pleit dan ook voor dit soort maatregelen in de socialewoningbouw.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Ik sluit me aan bij deze vraag. Ook in de sociale huisvesting is energiebesparing belangrijk, niet alleen voor het milieu, maar ook voor de portemonnee van de huurder die niet altijd even glorieus is. Als minister Crevits dergelijke maatregelen treft, doet ze dan eigenlijk niet aan discriminatie als ze zegt dat dit enkel geldt voor de socialeverhuurkantoren, maar niet voor de sociale huissector?

Gezien de huidige economische crisis, zou het interessant zijn de bouwsector een duwtje in de rug te geven. Voor investeringen in dakisolatie, dubbele beglazing en condensatietetels is geen bouwvergunning nodig.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: De sociale huisvesting zit in de spits als het gaat over energiezuinigheid. Uit alle onderzoeken blijkt dat we de afgelopen jaren beter scoren dan in de particuliere woningbouw. De resultaten inzake energiezuinigheid zijn duidelijk in het voordeel van de sector van de sociale huisvesting.

Op jaarbasis bouwen we 2000 tot 2500 woningen en appartementen. Daarnaast gebeuren er nog 6000 renovaties. Het gaat dan over een betere isolatie en energiezuinigheid. Dat heeft onder andere te maken met maatschappelijke en milieudoelstellingen zoals het Kyoto-protocol, maar ook met de portemonnee. Vandaag is er geen hoger rendement dan te investeren in energiezuinigheid. U kunt vandaag uw centen veel beter beleggen in energiezuinigheid. U zult een veel hoger rendement hebben dan door uw geld te beleggen op de beurs. Dat is geen boude uitspraak, maar bijna een wiskundige zekerheid.

Wij doen heel wat, en wij hebben nog heel wat in de pijpleiding zitten. Ik zal die zaken nu overlopen. Mevrouw De Wachter, dat is het voordeel van een dergelijke vraag: dan wordt dat nog eens allemaal geïnventariseerd.

De sociale huisvesting in Vlaanderen heeft zich altijd al in de spits van het peloton bevonden inzake rationeel

energieverbruik. Momenteel kent het socialewoningpatrimonium een E-peil van E85. Het is de bedoeling dit nog verder te laten zakken naar E80. Bij particulieren ligt dit peil nog gemiddeld op E100.

De VMSW, de vroegere VHM, nam de minimumwaarden E80 en K40 ook op in de nieuwe ontwerponderrichtingen, de C2008. Dat is de bijbel voor wie bouwt en ontwerpt in de sector van de sociale huisvesting. Duurzaam wonen wordt steeds meer geïntegreerd in de ontwerpfase. In de richtlijnen C2008 wordt dan ook sterk het accent gelegd op geïntegreerd ontwerpen. Vanaf de ontwerpfase wordt nagedacht over het totaalplaatje: energie, leefbaarheid, omgeving, toegankelijkheid, compactheid.

Ter vergelijking: in de particuliere woonmarkt is momenteel nog E100 de opgelegde norm. In de praktijk is het gemiddelde in Vlaanderen wel beter dan E100, ook voor de particuliere sector. De sociale huisvestingssector scoort daar beter dan de particuliere woningbouw.

Naast de jaarlijkse 2500 nieuwe woningen – en met het grond- en pandenbeleid zullen er op kruissnelheid zelfs 5000 nieuwe woningen komen – zijn er jaarlijks ook een 6000-tal renovaties. Ook daarbij wordt steeds extra aandacht besteed aan rationeel energiegebruik overeenkomstig de C2008. Recent zijn er diverse maatregelen genomen die heel specifiek gericht zijn op de energieproblematiek binnen de sociale huisvestingssector.

De projecten Ecologische en Duurzame Sociale Woningbouw zijn er onder mijn impuls gekomen in de sector van de sociale woningbouw. Er zijn drie voorbeeldprojecten tot stand gekomen. De bouw van deze woningen is aangevat in 2004. De Residentie Sterrenveld in Wezembeek-Oppem heb ik bezocht. Dat is indrukwekkend. Dan zijn er ook het Sint-Antoniuspleintje in Zoerle-Parwijs en de St-Jozefstraat in Houthalen-Lillo, die ik ook heb bezocht. Het is mooi om dat te zien. Intussen zijn alle woningen bewoond en de voorgenomen opvolging en studie worden uitgevoerd.

Ervaringen vanuit deze voorbeeldprojecten kunnen bovendien inspirerend werken, en de resultaten ervan kunnen worden geïntegreerd in de ontwerponderrichtingen van de VMSW.

800.000 woningen in Vlaanderen hebben geen dak- of zolderisolatie. Als je zolderisolatie hebt, hoeft je geen dakisolatie te hebben, en heb je dakisolatie, dan is zolderisolatie overbodig. Heel wat woningen in Vlaanderen zijn dus nog niet geïsoleerd. De Vlaamse Regering heeft daarom op 19 december 2008 een algemene ondersteunende maatregel genomen. Die bestaat uit een substantiële premie van 500 euro per woning voor dakisolatie, zowel voor particulieren als voor SHM's. Dit komt bovenop de premies van netbeheerders en lokale besturen. Dat is in de reglementering vervat. Voor deze premie zijn minister

Crevits, minister Van Brempt en ikzelf de trekkende ministers.

Dan zijn er de passiefwoningen. Hier kan ik, mijnheer Decaluwe, de sociale economie bij betrekken, en ook de energiescanners. Vandaag kun je vaststellen hoe het mattheuseffect altijd speelt. De meesten onder ons hebben een dakisolatie of een goede isolatie. Maar zij die dat het meeste nodig hebben en financieel het beste kunnen gebruiken omdat ze verhoudingsgewijs veel te veel moeten investeren in mazout of verwarming om hun woning warm te krijgen bij gebrek aan een goede isolatie, doen dat niet. Zij kijken altijd naar het bedrag van de investering, en niet naar de terugverdieneffecten op heel korte termijn. Daar moet je een energiescanner hebben. Dat is de verantwoordelijkheid van minister Van Brempt. Die energiescanner moet duidelijk maken dat de 1000 euro die de isolatie zou kunnen kosten op één winter tijd kan worden terugverdiend. En dan woon je daar nog eens dertig jaar. De energiescanner legt ook nog eens uit hoe je dat moet doen. Het publiek dat dit het meeste nodig heeft, doet het niet. Wij doen dit nu via de sociale economie.

De sociale huisvestingssector is altijd al de proeftuin geweest als het op energiezuinige vernieuwingen aankomt. Wij hebben in een supplementair budget van 500.000 euro voorzien voor drie proefprojecten in Lanklaar, Booischoot-Pijpelheide en Wachtebeke. Dat is een extra kost omdat het om passiefwoningen gaat. In totaal zullen er in eerste instantie negentien sociale woningen worden gerealiseerd, waarvan veertien via nieuwbouw en vijf via renovatie. Momenteel zijn er in België nog geen sociale passiefwoningen, wat het belang en het revolutionaire karakter van dit proefproject benadrukt. In de komende maanden zullen de drie projecten aanbesteed kunnen worden. De huurders zullen begeleid worden bij het gebruik van de passiefwoning. Dat is immers een nieuwe wooncultuur. Als wij 's morgens opstaan, zetten wij allemaal het venster open voor de verluchting. Dat moet je met een passiefwoning niet doen, want dan is het hele systeem ontregeld. Dat is een andere manier van leven.

Tevens zal een monitoring plaatsvinden tijdens de verhuring om maximaal te kunnen leren uit deze proefprojecten. Niet alleen zal door dit project duidelijk de haalbaarheid en eventuele meerwaarde van passiefwoningen in de sociale huisvesting in kaart worden gebracht, de sociale huisvesting neemt een voortrekkersrol op zich ten aanzien van de private woningmarkt in Vlaanderen.

Dan zijn er de REG-besluiten, mevrouw De Wachter. In het kader van de Kyoto-doelstellingen worden sinds 2006 jaarlijks middelen beschikbaar gesteld voor de vervanging van oude verwarmingsketels, mijnheer Decaluwe, in de sociale woningbouw. In 2006 werd 2.300.000 euro vrijgemaakt voor het vervangen van oude ketels voor centrale verwarming door moderne

hoogrendements- en laagtemperatuurtoestellen. In 2007 werd nog eens 2.940.000 euro vrijgemaakt. Hiermee is de actie van 2006 voortgezet. Met de actie in 2007 konden niet alleen verwarmingsketels worden vervangen, maar ook individuele verwarmingskachels. In 2008 is nog eens 940.000 euro vrijgemaakt.

De actie is recentelijk opnieuw uitgebreid. Nu kunnen de individuele kachels in woningen ook vervangen worden door een volledige centrale verwarming. In dit geval dient het dan wel om een condensatieketel te gaan, met een nog hoger rendement dan de hoogrendements- en laagtemperatuurtoestellen.

Op 31 december 2008 waren er 3278 premies uitbetaald voor een totaalbedrag van 2.622.000 euro. Ook in 2009 is 940.000 euro voorzien.

Binnen het Energiefonds is de afspraak gemaakt dat 7 miljoen euro specifiek voor REG-maatregelen binnen de sociale huisvesting zal worden aangewend. Initieel was het de bedoeling om naar analogie met de dakisolatie voor particulieren, iets dergelijks te voorzien voor sociale woningen. Doordat dit voor sociale huisvestingsmaatschappijen nu al geïntegreerd is in de dakisolatiepremie, zal er op zeer korte tijd een nieuwe optie worden voorgesteld.

Ook Europa is hiermee bezig. Een van de problemen bij energiezuinigheid vandaag is een luxeprobleem, namelijk dat alle overheden ermee bezig zijn, lokaal, provinciaal, Vlaams, federaal en Europees. Het is een verhaal geworden van de bomen en het bos en die niet meer van elkaar kunnen onderscheiden. Bij de vorming van een nieuwe Vlaamse Regering moeten we dat ook eens bekijken. Zo gaan we alles wat met isolatie te maken heeft, uit de renovatiepremie halen.

Als je nu bij de installatie van een hoogrendementsketel gebruik maakt van alle premiereregelingen en alle fiscale aftrekken, kun je haast meer overhouden dan wat de investering kost. Dat kan ook niet de bedoeling zijn. Er zijn dan andere noden waarvoor we eventueel kredieten kunnen vrijmaken, zoals Wonen-Welzijn. Bij de start van deze legislatuur waren er maar enkele collega's mee bezig. Vandaag ziet iedereen daar een sector. Iedereen merkt ook een maatschappelijk draagvlak en onmiddellijke media-aandacht.

Het is duidelijk dat de sociale woningbouw haar voorttrekkersrol op het vlak van energiebesparing en duurzaamheid weet waar te maken. Het gevoerde beleid binnen de sociale huisvesting is adequaat en het is essentieel dit beleid ook in de toekomst verder te zetten. Hierbij denk ik concreet aan de mogelijkheden die het Europese EFRO, zijnde het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, in zich houdt. Ook het EFRO zal nu de mogelijkheid creëren om voor wonen te investeren in efficiënte en hernieuwbare

energie. Ook het EFRO maakt dus kredieten vrij voor de subsidiëring van energiezuinigheid. Momenteel wordt onderzocht welke meerwaarde ontwikkeld kan worden voor het Vlaamse woonbeleid.

Dat is allemaal prachtig, maar het is goed om het in kaart te brengen. Wat kan er eventueel vanuit Europa? Dat hoeven wij dan niet te doen. Dan kunnen we dat geld voor iets anders gebruiken, of omgekeerd. Nu is het om ter meest. De vraag naar efficiëntie bestaat, eens niet vanuit het oogpunt van energiezuinigheid, maar vanuit het oogpunt van het efficiënt inzetten van schaarse financiële middelen.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord. U hebt een overzicht gegeven van wat er op dit moment gebeurt. U hebt aangegeven welke projecten lopen binnen de socialehuisvestingssector. Er wordt veel aandacht aan besteed bij nieuwbouw. De mentaliteitswijziging gaat zelfs verder. Mensen die nu bouwen, hebben er ook veel meer aandacht voor. Het manifesteert zich niet enkel in de socialehuisvestingssector.

Binnen de socialehuisvestingssector zit ook de doelgroep voor wie het het meest noodzakelijk is om iets te doen aan het energieverbruik. Zij hebben er onmiddellijk baat bij. We moeten er zeker verder werk van maken en misschien nog een tandje bij steken.

Dat neemt niet weg dat mensen vanuit de private huurmarkt of eigenaars twijfelen waarop ze allemaal een beroep kunnen doen. In de jaren vijftig en zestig was er bijvoorbeeld bij het bouwen veel minder aandacht voor dakisolatie. Alle verschillende overheden voorzien wel iets. Dat geeft u ook zelf aan.

In dat kader denk ik ook aan de projecten rond regionaal-lokaal woonbeleid. Op bepaalde plaatsen zijn de mensen al actief. In onze gemeente is degene die als woonconsulent is aangeworven, constant bezig met de vraag waarop ze recht hebben van mensen die hun dak willen isoleren. Dat geeft aan hoe belangrijk de communicatie is. Het is ook belangrijk dat die personen zich binnen de lokale besturen bevinden. Het is de meest laagdrempelige plaats om informatie in te winnen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
